

چگونه می‌توان یک مدیر آزمایشگاه موفق بود؟

احمد آقایی^۱

آزمایشگاهی بسیار مؤثر باشد. شاید بسیاری از مدیران آزمایشگاه‌های علمی کشور از نظر انتشار مقالات علمی و نیز در امر تحقیق در رشته خود بسیار موفق باشند ولی نباید از این نکته غافل شد که موفقیت در امر پژوهش و کار علمی، تضمین‌کننده موفقیت در مدیریت آزمایشگاه نخواهد بود. شاید یکی از عوامل مهم موفقیت در امر مدیریت، ارتباط مؤثر با کارکنان آزمایشگاه و همکاران، دانشجویان و به طور کلی متقاضیان خدمات آزمایشگاهی باشد. همچنین بسیاری از افراد معیار موفقیت مدیران آزمایشگاهی در دانشگاه را این طور ارزیابی می‌کنند که آن‌ها چه دستاوردی برای دانشگاه داشته‌اند.

مورد دیگر در امر مدیریت مؤثر در آزمایشگاه‌ها، یاد گرفتن از شیوه‌ها و برنامه‌های مدیران موفق در این عرصه می‌باشد. البته نباید از این نکته نیز غافل شد که مدل‌های ارائه شده در یک آزمایشگاه در دانشگاه یا مؤسسه‌ای خاص، الزاماً نمی‌تواند نسخه مناسبی برای مدیریت در آزمایشگاه ما باشد. بنابراین باید به دنبال نکاتی باشید که برای مدیریت آزمایشگاهی شما مناسب باشد.

ایجاد و تدوین ساختار سازمانی و چارچوب کاری مشخص در قالب برنامه‌های سه تا پنج ساله برای آزمایشگاه و نیز تدوین شیوه‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های کاری امری ضروری است. بدون شک با گذشت زمان و توسعه فعالیت‌های آزمایشگاهی، به یکباره انبوهی از کارها و مشغله‌ها بوجود آمده و مدیر آزمایشگاه را درگیر می‌نمایند. در حقیقت، ایجاد یک فلسفه کاری مشخص و تداوم در اجرای آن می‌تواند بستر و محیط مناسبی برای کارکنان و مراجعین به آزمایشگاه ایجاد نماید. معرفی و تبیین دیدگاه‌های مدیریت آزمایشگاهی برای تمامی متقاضیان و بویژه کارکنان مرتبط با آزمایشگاه از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است.

خداوند متعال را شاکریم که توفیق انتشار دومین شماره نشریه «رویکردهای نوین در آزمایشگاه‌های علمی ایران» را نصیب دست‌اندرکاران آن نمود. بر خود لازم می‌دانم پیشاپیش سال جدید و عید نوروز و نیز سی‌ام فروردین ماه سالروز بزرگداشت حکیم جرجانی و روز ملی آزمایشگاه را به تمامی فعالان جامعه آزمایشگاهی، تبریک عرض نموده و برای مردم عزیز کشورمان سلامتی و سعادت آرزو نمایم.

عنوانی که برای سرمقاله این شماره در نظر گرفته‌ام، موضوعی است که خانم دکتر الیزابت سَندکوئیست (Elizabeth Sandquist) از دانشگاه آیووا (Iowa State University) در یکی از مقالات خود به آن پرداخته‌اند. به نظر می‌رسد یکی از دغدغه‌های اصلی و مهم مدیران آزمایشگاه‌های مرکزی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و مراکز تحقیقاتی کشور همین موضوع باشد. به همین سبب، در این سرمقاله برخی از نکات و دیدگاه‌های مدیریت موفق در آزمایشگاه‌های دانشگاهی و تحقیقاتی ارائه می‌شود با این امید که فتح بابی باشد برای همکاران گرامی تا در شماره سوم نشریه، مقالاتی در این خصوص نیز جهت انتشار ارسال نمایند.

یکی از مواردی که باید در نظر داشت این است که مدیران آزمایشگاه‌های مرکزی دانشگاهی از اعضای هیأت علمی رشته‌های مختلف که ارتباط بیشتری با آزمایشگاه دارند، انتخاب می‌شوند. عموماً بسیاری از مدیران آزمایشگاهی به سبب اینکه بیشتر در بُعد تدریس و تحقیق وقت صرف نموده‌اند، از نکات مدیریتی که لازمه موفقیت در امر مدیریت آزمایشگاهی است، اطلاع چندانی ندارند. شاید ارائه دوره‌های آموزش مدیریت به طور دوره‌ای و در قالب کارگاه‌های تخصصی که از سوی متولیان امر در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برنامه‌ریزی و برگزار گردد، بتواند در افزایش کارایی مدیران

^۱ رئیس آزمایشگاه مرکزی دانشگاه مراغه، مراغه، ایران. ایمیل: aghae2001@yahoo.com، شماره تماس: ۰۹۱۲۴۰۵۵۴۴۷

مشخص، می‌تواند زمینه‌ساز بروز مشکلات زیادی باشد. به عقیده بسیاری از افراد باتجربه در زمینه مدیریت، تشویق کارکنان چه در مواقعی که کارها به خوبی پیش رفته‌اند و چه هنگام کُندی و ضعف عملکردها، می‌تواند تأثیر بیش‌تری در مقایسه با اتخاذ شیوه‌های تنبیهی داشته باشد.

در پایان امید است این مقدمه اجمالی، موجب ترغیب همکاران ارجمند جهت نگارش مطالب و مقالات مفید برای استفاده دیگران گردد.

نکته حائز اهمیت دیگر در مدیریت آزمایشگاه این است که شما به عنوان یک مدیر آزمایشگاه قادر باشید در زمان بروز مشکلات، راه‌حل مناسبی اتخاذ نموده و مشکل را مرتفع نمایید. یکی از بهترین راهکارها برای جلوگیری از بروز مشکل با کارکنان آزمایشگاه در اجرای روندهای کاری، بیان انتظارات و استانداردهای کاری به صورت واضح و مشخص برای افراد می‌باشد. با توجه به اینکه هر یک از کارکنان آزمایشگاه با یک پیش‌زمینه فرهنگی و خانوادگی خاصی در آزمایشگاه حضور می‌یابد، لذا عدم بیان دیدگاه‌ها و انتظارات به صورت کاملاً